

Welke Ananias?

Verschillend zicht op 'geestelijk leven'

Ter nagedachtenis aan Ulrich Weck uit Berlijn (1930-2003).
Hij hield van Christus en Zijn volgelingen, werkte hard, een man van overtuiging,
met blijde uitstraling. Een bron van inspiratie voor ons die nu leven.

In het boek Handelingen vinden we drie mannen, tijdgenoten, die Ananias heten. Alle drie kiezen zij, onafhankelijk van elkaar, voor 'geloof in God' in plaats van atheïst te zijn. Daarbij kost het hun alle drie een persoonlijke opoffering om als gelovige te leven. Toch hebben zij elk een ander zicht op 'geestelijk leven'.

Drie perspectieven

In een vrije samenleving is godsdienst optioneel. Zoals in elke moderne supermarkt kan de westerse klant zijn eigen merk 'geloof' kiezen en de mate waarin hij zich daaraan bindt. Wij geloven dat niemand tot werkelijk geloof in Christus komt tenzij de Heilige Geest van God in zijn hart werkt. Kijkend naar Paulus' evangelisatiemethoden zien we dat er ook een intellectueel element in bekering aanwezig is: 'Hij legde uit en betuigde (...) en trachtte te overtuigen' (Hd28:23). Bekering tot Christus heeft consequenties voor onze moraal en levensstijl. In zijn verdediging voor Agrippa betuigt de apostel dat hij de 'volken verkondigt, dat zij berouw moeten hebben en zich tot God bekeren en werken doen, de bekering waardig' (Hd26:20). Het is onmogelijk te buigen voor Christus en 'gewoon een goed leven te leiden zoals iedereen'. Een christen-technicus zou anders moeten zijn dan alle andere technici. Christen-onderwijzers, verpleegkundigen, zakenmensen, huisvrouwen en winkeliers moeten ook anders zijn. Maar hoe anders?

Een pasbekeerde zoekt binnen de christelijke gemeenschap naar voorbeeldfiguren. Hoe verwacht Christus van hem om 'geestelijk' te leven naar zijn zojuist gevonden geloof? Meestal wordt de nieuwe gelovige na verloop van tijd zoals de christenen om hem heen. Wordt hij een materialistisch ingestelde gelovige? Een vleselijke plezier zoekende heilige? Intellectueel lui of waakzaam? Ontwikkelt hij een hart voor evangelisatie of een afwerende houding? Zal hij al aan deze kant van de dood genieten van de omgang met Christus? Of

eindigt hij zijn leven uitgeput, rennend van de ene religieuze activiteit naar de andere, voortgejaagd door de bewondering van zijn medegelovigen? Onze zondige natuur maakt dat we bij elke keuze geneigd zijn tot fouten.

Ananias – de oppervlakkige zoeker naar erkenning

De eerste Ananias komen we tegen in Hd5. Hij is een tamelijk welgesteld man, gehuwd met Saffira, en heeft zich bij de gemeente gevoegd in haar eerste spannende bestaan. Er is vervolging, maar ook grote vrijmoedigheid en saamhorigheid, en de hand van God is duidelijk aanwezig. Kunt u zich voorstellen hoe het is, te leven in een gemeenschap waar 'niemand zei dat iets van zijn bezittingen zijn eigendom was, maar zij hadden alle dingen gemeenschappelijk' (Hd4:32)? Het is een bewijs dat de Almachtige God harten verandert.

Op een zekere dag verkoopt ene Jozef het land dat hij bezit en brengt het geld aan de voeten van de apostelen. Ananias heeft in de gaten dat deze daad met dankbaarheid en blijdschap aanvaard wordt; de apostelen geven Jozef de bijnaam Barnabas, dat is: zoon van de vertroosting. In deze Barnabas vindt Ananias een voorbeeld van 'geestelijk zijn'. Er is echter een gevaar in het navolgen van goed, positief, uiterlijk gedrag, zonder dat daarvoor een innerlijke basis aanwezig is.

Wij mensen zitten vreemd in elkaar: we kunnen al onze bezittingen uitdelen aan de armen en ons lichaam overgeven aan het vuur, maar om een verkeerde reden (1Ko13:3). Zulke offers, zonder een zuiver hart, leiden tot teleurstelling en uiteindelijk bitterheid. Mensen zijn niet zo dankbaar. Als je geeft, of dient, in de verwachting van menselijke eer en dankbaarheid, zul je vroeg of laat gekwetst worden en ontmoedigd. Of boos en gedeprimeerd. Ananias verlangde naar de populariteit van Barnabas, hij begeerde de bewondering van Gods volk. Maar diep in zijn hart was het werk nog lang niet af. Om mannen van God na te volgen, hebben we het veranderde hart van een man van God nodig. Als we erkenning van mensen nastreven, als dat ons doel is, zal het ons uiteindelijk noodzaken tot doen alsof, tot liegen (zoals Ananias deed), tot zijn wat we niet zijn. We worden schijn-heiligen.

De erkenning van het verschil tussen wat we zijn en wat we zouden moeten zijn (en waarnaar we ook verlangen), kan ons af en toe droevig maken. De naam Ananias betekent 'God is genadig'. De Heer weet van onze tekortkomingen. Hij is heel goed op de hoogte van de kloof tussen onze bijbelse kennis en onze levensstijl, tussen ons spreken en ons handelen. Maar prijs God, Hij is genadig en zal altijd genadig zijn. Beste reisgenoot, laten we uiterlijkheden en de zorg om ons imago maar loslaten en laten we werken aan echtheid. Eerlijkheid en transpartheid zijn twee belangrijke elementen van onze geestelijke reis.

Ananias – de gehoorzame risiconemer

In Hd9 treffen we een tweede Ananias. Een bekeerde Jood die buiten Israël in de grote stad Damascus woonde. De apostel Paulus beschrijft hem later als ‘een godvrezend man naar de wet, die een goed getuigenis had van alle Joden die daar woonden’ (Hd22:12). De Schrift noemt hem een discipel (Hd9:10) die werd vervolgd om zijn geloof in Christus. Veel dieper dan bij de voorgaande Ananias is het karakter van deze man gevormd; de heerschappij van Christus ligt over zijn leven. Hij weet dat hij, nu hij christen geworden is, niet langer kan doen wat hij wil, maar dat hij Jezus Christus dient als Heer (9:10,13,17). Ook hij heeft zijn angsten en twijfels, maar hij gaat ermee naar de Heer. Niet in een houding van onenigheid of confrontatie, maar om opheldering te vragen. Zoals Maria dat ook deed (Lk1:34). Sommigen geven de voorkeur aan verstandelijke gehoorzaamheid, anderen aan blinde gehoorzaamheid. Waar het op aankomt is: gehoorzaamheid. Het gaat er niet om dat wij het woord ‘Heer’ gebruiken in onze gebeden en gesprekken, het gaat erom dat wij ons met vreugde onderwerpen aan zijn recht op ons leven. En de bereidheid hebben de daarbijbehorende risico’s te nemen van niet begrepen worden, van kritiek of zelfs lichamelijk letsel. Het is in deze geschiedenis opmerkelijk dat Saulus al een visioen ontvangt over ‘een man, genaamd Ananias’ nog voordat Ananias hier zelf over is ingelicht door de Heer. Zoveel vertrouwen heeft de Heer blijkbaar in de gehoorzaamheid van Ananias. Hij kon rekenen op zijn knecht. Ananias’ erkenning van de heerschappij van Christus is geworden tot een gewoonte om te gehoorzamen. Ook als hem iets moeilijks en riskants wordt gevraagd.

Kan de Heer er ook op rekenen dat wij luisteren en gehoorzamen? Of hangt onze gehoorzaamheid af van wat anderen doen, welk programma er vanavond op televisie is, of het verzoek ons aanstaat, of het ooit eerder is gedaan, of we het met de Heer eens zijn hierover? Gehoorzaamheid – net als geloof – groeit, wordt sterker door gebruik: ‘Wie trouw is in het minste, is ook in veel trouw’ (Lk16:10).

Om te kunnen luisteren, te ge-hoor-zamen, is het nodig om de stilte van het gebed, de stilte van Gods Tegenwoordigheid op te zoeken, zodat Hij daarin tot ons kan spreken en ons kan leiden. Nadat Ananias bij Saulus is geweest, verdwijnt hij van het toneel. De noden zijn groot en wij kunnen niet alles doen, maar ieder van ons is door God geroepen om iets te doen. Laten we ons voegen bij het leger van trouwe heiligen die ons zijn voorgegaan en gehoorzaam ons kleine steentje bijdragen voordat ook wij ‘verdwijnen’.

Ananias – de godsdienstige carrièremaker

De derde Ananias uit dit bijbelboek is ook een Jood, godvrezend en in hoog aanzien bij alle Joden. Door jaren van toegewijde dienst beklimt hij de joods-religieuze ladder, en wordt uiteindelijk hun hogepriester (Hd23:2). Het ambt van hogepriester was door God Zelf ingesteld, en kende voorheen een grote verantwoordelijkheid. Tijden

veranderden en Gods handelen met de mens veranderde. Ananias hield vast aan de teugels van de macht, ook al lag de politieke macht inmiddels bij de Romeinen en was het geestelijk gezag van Godswege overgegaan naar de opkomende Gemeente van Christus. Ananias verdedigde de enige macht die hij nog steeds beheerste: georganiseerde godsdienstigheid en economische invloed. Als de Heer de kandelaar (zijn Tegenwoordigheid) wegneemt van een plaatselijke gemeente, bevindt het plaatselijk leiderschap zich in eenzelfde situatie als Ananias.

Paulus, die eerst een modelfarizeeër was, maar zich nu niet langer onderwerpt aan het joods-religieuze leiderschap en een volgeling van Jezus is geworden, is Ananias en de andere joodse leiders een doorn in het oog en zij doen alle moeite om hem uit de weg te ruimen (Hd21-24). Dit tekent een verborgen gevaar in alle vormen van georganiseerde godsdienst: geestelijke groei wordt gelijkgesteld aan vooruitkomen binnen de religieuze structuren. Christenen met deze benadering van geestelijk leven doen hard hun best om een positie in de 'raad van bestuur' te krijgen. Daarop moeten zij laten zien dat zij dat waard zijn. En vervolgens moeten zij hun post verdedigen. Misschien heeft de Heer dáárom zijn Gemeente zo ontworpen dat het hoogste gezag op aarde gegeven is aan de leiders van de plaatselijke gemeente. Er is niemand dan Christus boven hen. Er valt gewoon geen carrière te maken!

Ananias meent vanuit zijn hoge positie Paulus op de mond te moeten slaan. Het is voor hem een onmogelijkheid dat deze Paulus kan zeggen: 'Mannen broeders, ik heb met een volkomen goed geweten voor God gewandeld tot op deze dag' (Hd.23:1). Zijn wij misschien christenen die denken dat als onze broeder eerlijk voor God staat, dat hij dan ook 'de waarheid' of de oplossing in een conflict moet zien zoals wij die zien? En leggen wij het verschil in inzicht dan soms niet al te gemakkelijk uit in termen van vleselijk of wettisch (die ander) en geestelijk (wij natuurlijk), losbandig (zij) of toegewijd (wij), gehoorzaam of ongehoorzaam?

Ananias slaagt erin om Paulus voor de rest van zijn leven in de gevangenis te krijgen.

Conclusie

De apostel Paulus verlangt dat nieuwe gelovigen zullen groeien en 'geestelijken' worden (1Ko3:1). De plaatselijke gemeente heeft geestelijke mensen nodig (Gl6:1). Welke Ananias weerspiegelt uw beeld van geestelijk leven? Geestelijk leven is geen niveau dat of positie die we bereiken, maar veel meer een manier van leven, een weg die we bewandelen met Jezus. De vroege christenen waren zij die 'van de Weg waren' (Hd9:2). Zij dienden God 'naar de Weg' (Hd24:14). De term 'de Weg' suggereert afbakening, beweging en richting. We zijn niet geroepen om te springen en te glimlachen voor degenen langs de kant, en ook niet om te streven naar de goedkeuring van degenen die met ons die Weg lopen – zoals de eerste Ananias. Er bestaat niet zoiets als ladders, structuren en voorkeursposities op de weg van geestelijkheid. We gaan niet sneller door andere routes te veroordelen of door het bekritisieren van de wandelstijl van andere christenen (hoewel het ook niet nodig is hen

te imiteren). We hoeven niet agressief te worden – zoals de laatste Ananias. De Weg is hetzelfde, maar de omstandigheden veranderen. Vandaag zon, morgen wind, heuvelopwaarts, langs een rustig watertje. Beste reisgenoot, de enige manier om te groeien in geestelijk leven is de dagelijkse wandeling dicht bij Jezus Christus, onze leider. Geniet van zijn gezelschap, leer te luisteren naar zijn stem en gehoorzaam zijn aanwijzingen – zoals de tweede Ananias. Tot slot: neem een moment om opnieuw die bekende woorden van onze Heer Jezus te overdenken: 'Ik ben de weg en de waarheid en het leven' (Jh14:6).

Philip Nunn
Armenia, Colombia
Maart 2004

Vertaling:
Christa Neefjes
20% verkort voor publikatie in DE BODE

Bron: www.philipnunn.com